

చాండు రాణి

౧

ఎల్లప్పుడు పతిని ప్రేమించుట, నేవణేయుట, తన ఇచ్చిన వానికోరిక కనుకూలముగ మార్పుకొనుటయే శ్రీలక్ష్మణుని ముఖ్యస్వభావముని నేటు చేపించరలుడు తెలిసికొనియుండెను. అతను ముగ్ధుని వివాహమాడియుండెను. వారివలన యీసిద్ధాంతమును కనిపెట్టియుండెను. కాని అతను ఎప్పుడు వాల్మీకివచనము చేసికొనినో, చాండురాణి యెప్పుడు దీనిగృహప్రవేశ మొనరించెనో, అప్పుడు శ్రీలక్ష్మణుని అగాధముద్రమనియు, దాని అంకుచేరుట ఎవరికిని సాధ్యముకాదనియు తెలిసికొనెను.

చాండురాణి సార్థకనామధేయయు, ప్రసన్నవదనయు, స్వచ్ఛందయు, చంచలయునై యుండెను. హాస్యమందు చంద్రప్రకాశము, సంభాషణమందు మాధుర్యము, క్రీకంటిపీఠముల కీతలమును ఘనీభవించియుండెను. ఆమె నైవేద్య మాచెదనో వారు మాచుచునే యుండెదరు. చిరకాల పరిచయముగలదానివలె అందరితో కలిసి మెలిసియుండును. ఈ గుణములచే దేవీచరణుడు ఆమెను నకుడైనపీఠముల తనఇంటి కామెను తీసికొనివచ్చుట సులభముగా నుండెను. అతను కోటికృత్యుడు. తలచినది చేయకలడు.

నేటుగారి ముగ్ధునిభార్యలతో చాండురాణి పరిచయముకలదానివలె మోడ్లుడుటకు ప్రారంభించెను.

“అక్కా! నీవుండగా వారు రెండవవివాహము ఎందుకు చేసికొనిరి?” అని మొనటిభార్య నడిగెను.

“నాకు బిడ్డలులేరు.”

“అసత్యము. పురుషులు సంరాసమునకై వివాహమాడుటలేదు.”

పెద్దభార్య యీవిషయము కలుమారు చెప్పకలం చెను. కాని చెప్పకలంకలంకెను. రాణిచూడలయందు మాధుర్యమేగాక సత్యముకూడ కలదని ఆమె యనుభవములన తెలిసికొనెను. ఆమె బదులుపలుకలేదు.

చాండుతైపు దీనముగా మాచుచుండెను.

“అక్కా! నీవు నుందరిని, మంచిదానవు. నేటు గారిని రెండవ పెండ్లాడుటకు నీకోర్కము కలిగినలేదా?” అని రాణి అడిగెను.

“పెద్దభార్య నృపదమును పొంగిపోరలేదు. “ఎవరి బలమునై నాపెదను. నంటిబిడ్డకూడ లేకపోయినా.” అని ఆమెకంతమువండి మొదటిసారి వివదెను.

“అక్కా! నీ అసత్యము తుమించలేకనదికాదు. పెద్దక్కయండగా నీ పితై కేల తొంగిచూచివి?” అని చాండు రెండవభార్య నడిగెను.

“నేను వీడింటిదానను. నాకో మేదియులేదు.”

“మంచిది, కాని కాపురమునకు వచ్చినపిమ్మట, పెద్దక్కయ్యతోచేరి, చీటికి మాటికిచేయు యీదు ర్వాహిషామునుండి నేటుగారిని ఎందులకు మరపులేదు?”

“నేను వీడింటిపుట్టితిని. నాయం జేకొంచెము లానణ్యము కలదో, అదిఅంతయు భగనానుని వలన కలిగియుండెను. భగవంతుని సౌందర్యమువలన, మనుష్యుడిచ్చిన సౌందర్యమునకును, మిక్కిలి తారతమ్యము కలదని యెప్పుడు మాచుచున్నాను. వీడింటిబిడ్డను శృంగారము, హావభావము లెల్లు అబ్బులు! నాకలిదండ్రులు కపటపునపున, ఏద్యును నేర్పించియుండలేదు.”

చాండురాణి నవ్వుచు చెప్పెను. “దివ్యముగ చెప్పితివి. చిన్నక్కా! యీయిద్దరి అలలల కవళమునకు మిసలమువలె నేల దావరించితవి? నీకన్ననో భగవంతుడన్నియు నిచ్చియుండెను తల్లిదండ్రు లన్నియునిచ్చిరి. ఇటుల చదువను, వ్రాయును నేర్పిన నవనారీమణివి, యీవలయండల చిక్కితివి

చిన్న పెండ్లాము కరిభవింపబడిన దానివలె కృత్రిమముగు చిరునవ్వుతో చెప్పెను:—“ప్రేమచే వారు నన్ను ప్రేమభిక్షుకోరిరి. కోటికృత్యుడు బిచ్చగాని వలె వ్రావద్ద హస్తము చాచెను. నాకు జాలి కలిగినది.

అబముగ దను గలిగినది. నేను నవలలను అధికముగా చదివి యుంటిని, ప్రేమబాధ యెట్టినో, నవలల వలన నేను తెలిసికొని యుంటిని. శ్రీప్రేమకు పురుషుడు మోగుడు కావో, అత నే ప్రకారము పనికి మాలిన వాడైపోవునో, వందలకొలది యుదాహరణములు నాకు ఇప్పికలవు. మఱి, ఇంతటిగొప్పవాడు స్వల్పవిషయమునకై ఏల చెడిపోవలయునని, నేను యోచించితిని. తల్లిదండ్రులును తెలియజెప్పియుండిరి."

"రాణి! ఇది కథ చదివితేవా? అతను గూడ సీతను ప్రేమభిక్షకోరియుండెను." అని చాందూరాణి అడిగెను.

చిన్నభార్య:—అవును, అతను కోరతగియుండెను. ఒక్కొక్కడు శ్రీలలను ప్రేమభిక్ష గోరతగియున్నాడు. ఇప్పటివరకు నవలు చదువుచు, యీ సారాంశమును నేను గ్రహించగలిగితిని నవలల యుద్దేశమిదియే.

"అయ్యో! కవలాపాతకలారా! ఎవరైన యిటువచ్చి, సీతో, సుందరీ! నేటుగారి: వదలి నాతో లేచివచ్చెదనా! అని యడిగినపుడు, నీవు లేచి వెళ్ళదనా!" అని పెద్దభార్య అడిగెను.

"మఱి అతని పేను యందంతక క్రియుండినవో, — నేననగ నెంత, పరివ్రతయగు సావిత్రి గూడ ఆకర్షించుచును."

చిందనభార్య:—అట్లయిన సీతతప్పచేయుండెను కదా?

చిన్నభార్య:—రామాయణముందలి ఆకథాభట్టమును చదువునపు డంతనూ, ఆవశ్యము, సీత రామణుని కనికరించి యుండవలసినదిని, యోచించుచుండును.

చాందూరాణి—(నవ్వుచు) ఆహా! ఎక్కడి విషయము యొక్కడి! వచ్చును.

"చిన్నక్కా! అతను వాస్తవముగ ప్రేమించిన వాడు కాదు. దుష్టుడు. శ్రీతనవల్యప్రియుని (ప్రాణనాథుని) గుర్తింపవలసి యుండును."

చిన్నభార్య:—(కొంచెము విరక్తితో) భేష! బాగుగా చెప్పితివి, చెల్లెలా! విచారించనిది, తెలిసి కొనినది, పురుషుని మాటలయందు చిక్కినదానికి, గొప్పఅవమానమును భరించవలసి యుండును. సీతయుగముగు నవలు లేవని తోచుచున్నవి. అందువలన ఆమె రావ

ణుని బారినుండి రక్షింపబడినది. మత్స్యతులగు పురుషులు తమనవల్యతరంగములములమున శ్రీల హృదయమున విల దృభాశ యములను భేషించి, యనుక గా చేసివైచిరి. ఇప్పుడు సామాన్యమగు తరంగము నైతము దానిని గ్రహించి ఎచటనో ఒకచోట విసిరి వేయగలను.

చాంతు:—చిన్నక్కా! ఇప్పుడేమిచేసెదవు?

చిన్న:—ఇప్పుడు నాలోన నేల యున్నది. నీవు నాగర్వమును నెనురాతిని చూడము చేసితివి.

చాంతు:—నేటుగారు నీ యం దేలోపమును చూచి వాల్లవదివానా మాడెను?

చిన్న:—నాకు తెలియదు.

కొంతసే పందరు ఊరనుండి. మరల చిన్నభార్య: "చెల్లెలా! ఇంత తెలియు నీ విచటి కేల వచ్చితివి? మఱియు అయిదవదానిని తెచ్చిన నీ వేమిచేసెదవు?"

చాంతురాణి విగ్రరగా నవ్వెను. "ఆహా- మీరందరు నన్నీ ప్రశ్న వేయుదురని నాకు తెలియును. వ్యర్థముగా ఈకార్యము చేయుటకు వారు ఎట్లు సాహసింపకుండుకో, అటుల నేటుగారి చక్కపెట్టుటకు వచ్చియున్నాను. ఇందరి శ్రీలలను కష్టపెట్టినందులకు వారిని నేను తగినటుల డంకించుటకు నిశ్చయించితిని. చెప్పవచ్చు మాతము, మీరందరు నాకు సాయముచేసెదరా?"

వారందరు ఆశ్చర్యచకితులై ఆమెంక చూడసాగిరి. "తప్పు, తప్పు, ఇప్పుడేనుంటవి? భర్తవలయుమై ఇట్టి పద్ధతయోగమా?" అని పెద్దభార్య అరచెను.

"ఏమియు నక్కరలేదు నే నంతయు ఒంటిరిగా చేసెదను" అని చాందూరాణి విరునవ్వుతో నవెను.

౨

దేవీచరణుడు తనగదిలో వారాపత్రక చదువుచుండెను. క్రిందలిఖించిన "శివాబావిష్టాపన" వై ఆకస్మికముగా నతనిదృష్టి ప్రకరించెను.

"సజ్జనులూం!

నాభర్త నాల్ల వివాహము లాడెను కాని యెవతె యుండును సంతానము కలగలేదు. నేను వారి నాల్లవ భార్యను. నాభర్తయం దేకాలోప ముండినకారణమున మా కంబోక సంతానము కలగ లేదని నాకనుమానము చున్నది. ఇందుకొఱకే, నేను ండివదివానాము భ

సికొనుటకు శాంధించుచున్నాను. సంతోషమునకై ఎన్ని పొట్లయినను భడవచ్చును. మర తింతియె, నూతనప్రియుడు నాగృహముం దుండొలయును, మతీయు నన్ను నా యొప్పటి భర్తనుండి విడదీయరాదు. సాహసులగు గుజునులు దీనిని గమనించెదరు గాత్ర—చాండురాణి."

విజ్ఞాపనచదువగ నె నేటుగారు భయముచే వెనుచుండిరి. వాని చేతినుండి వార్తాపత్రిక జారి పడెను. అతను తన అంతఃపురము వంకట నడుచు సాగెను. అతని నూతనముఖభావములను చూచి కాసాలు, దాక్షిణ్య ఏమియు నడగజాలకుండిరి. నేనీచ రణుడును వారి సేమియు పలకరించలేదు. ఆతనుతిన్న గా చాండురాణి కది వెల్లెను. ఆమె అక్కడ లేకుండెను. అప్పు డతను తనఇతరభార్యలగుదులకు వెల్లెను. కాని యెవరిబాడయు తెలియదాయెను దుఃఖితుడై, క్రోధముతో తిరి తిరి వారి అంతఃపురవాటిక చేరెను. నలుగురు భాగ్యులు బెంచీవిడ కూర్చుండి వర్షాకాలముం దలి ప్రభాతాతపముఖము నానందించుచుండిరి. వెనక ప్రక్కగా వచ్చుటచే నేటుగారి చూడక నలుగురు భార్యలును ఏదోమాటపై చిరునగవు నవ్వుచుండిరి. నలుగురు ఎడమవైపు వరుసగా కూర్చుండిరి

“చెల్లెలారా! మీకు ఈనవ్వు మంచిదికాదు.” అను నేటుగారిపెద్దభార్యవార్య మాకన్నీకముగా విసలడెను.

“పరిహాసపేల! పెద్దక్కా! నేను నిజమే చెప్పచున్నాను. నలుగురుకాదు. పదునైదుగురు రానిమ్ము. నేటుగారు పుట్టించదలచిన ఒక చిట్టెలక గూడ పుట్టదు దీని బలముకానిలయును. తపస్సుకావలయును.” అని చాండురాణి చెప్పెను.

మధ్య:—ప్రశంపమున అందరు బలవంతులు కారు, తపస్కులందరూకారు.

చాండు:—అందరును నాల్గు వివాహము లాడి యుండలేదు.

చిన్న:—వారుసంతోషమునకు గా వివాహమాడలేదు.

“అట్లయిన నిమ్మపంటముగ నేల చెప్పనూడదు, పుణ్యాత్ముడు, సచ్చరిత్రుడుగా నుండుటకు యాకపట నాట్య మెందులకు” అని చాండురాణి లేచి పలికెను.

పెద్ద:—పురుషులన్నియు చేయగలదు. కాని స్త్రీ

అన్నియు చేయుటకు స్వాధీనులు కాదు చేసినను శోధించదు.

చాండు:—ఏమైన కానిమ్ము. నేను రెండవ వివాహ మాడెదను. మాయమును కలన నాకు సంతోషము తప్పక కలుగునని విశ్వాసమున్నది.

నేటుగారు నిలకబాలకపోయెను. ముందునకు వచ్చిచెప్పెను: “ఇటుల మాట్లాడుట కెచట కేలవచ్చితివి. కోరినవంతయు వెలులనుండియే చేయవచ్చును గదా?”

“నీవు నన్నిచటి కేల తెచ్చితివి? అట్టా! సంతోషము కోతన మీరు నాగృహము లాడ వచ్చును, కాని నే నొకటియు చేసికొనకూడదా?” అని చాండురాణి తల నిండుక ఒయ్యోగముగ విసగెను. మిగతభార్యలకు నవ్వు వచ్చెను నేటుగూడ నవ్వును ముందిరి. చేసికొనుము. ఎవనిని వివాహ మాడదనె?”

చాండురాణి నైటలోనుండి కాగితములను తీసి చెప్పెను. “నా విజ్ఞాపనను ప్రస్తుతరముగ నూరుత్తరములవచ్చివె. వాని నుండి నేను కడుగురి నేవరచి తిరి, వీలో ఒకరిని వరించవల యును. మీయందరి అభిప్రాయమును నైకొని వరించుట మంచిదని నిర్ణయించి తిని, మీ రాలోచించి చెప్పుడు, చూతము.”

నేటుగారు చాండురాణిచేతుండి కాగితములను లాగివైచి, వ నినిచూచెను. వానికరిరము గుహనువలె వడికెను. —త్రుప్త్యై రంకుబాటకశ్రేయతో కాగితములను ముక్కలు ముక్కలు చేసి వైచెను. కురూచి! పీకాది! నాయుంటనుండి వెళ్ళెము.” అని పెద్దగా వరచెను.

చాండురాణి దృశముగ జవారిచ్చెను: “జీయ్యమా! మావాలితివ్వుకుజీతలా! నాయుంటి నుండి వెళ్ళెము.”

స్త్రీముఖమువండి ఇట్టిమాటలు వినుటకు నేటు అలవడి యుండలేదు. క్రోధాక్షేపనలన అతను చాండు రాణిని చెప్పవెట్టు పెట్టెను.

చాండురాణియు మారు చేతిక నిచ్చెను. ఇంకను ఇద్దరకు పోరాల మగుచుండెను. మధ్యభార్యయు, చిన్నభార్యయు భయముచే నచునుండి తొలగిరి. “ఓరుగత్తుడు; పరుగత్తుడు; నేటుగారి ప్రాణములను తీయవలకు ప్రయత్నించుచున్నది. ఈ పర్యాయము మృత్యువును వివాహమాడెను.” అని పెద్దభార్య అడచి టకు ప్రారంభించెను.

౩

చాండురాణిని బుజ్జగించుటకు, ఆమెకు తెలియచెప్పటకు నేటు ఆమెకల్లదండ్రులను పిలిపించెను కాని వారిమాటలు వినియునివక నె-“తల్లిదండ్రులకల్ల పాలించుట యందును హద్దుకలదు మీ ఆజ్ఞ హద్దుమీరి నకని నేను తలచుచున్నాను. నేటు దేవీచరణునికి నన్నిచ్చి వివాహము చేసిన పిమ్మట మీరు వారికి ఋణగ్రస్తులు కారు. మీరు నాకు చదువకు, వ్రాయును నేర్పించిరి. ఆలోచించుటకు, తెలిసికొనుటకు బుద్ధినిచ్చితిరి. ఇందులకు మీకు నేను కృతజ్ఞురాలగు ఇళుడు నాదారి నన్ను చూచుకొననిండు. లోకాపవాదవిషయ నుటుంచుడు. నేను దానిని లత్య పెట్టుటలేదు, నాల్గు వివాహము లాడిన నేటుగారి నేమియు చేయజాలని లోకాచారము నన్నేమి చేయగలను? నేను ద్వివీర్య వివాహ మాడనిది ఉండవలను ఎకరైవను సాహసము గా నీధృవదవలయును ఇదియేకొంత.”

చాండురాణి తల్లిదండ్రులు చేయునదిలేక తిరిగి వెళ్లిరి. మెల్లమెల్లగా ఈవివాహవార్త చాలదూరము ప్రాకెను. చాండుపక్షమును సమర్థించువారును చాల మంది అభించిరి. ఇట్టి పరిస్థితులలో శ్రీ పువర్ణిపా మాదనయ్యని కొందరు కాస్త్రప్రమాణములగుండ నుల్లేఖించిరి. చివరకు దేవీచరణుడు రాణిని ఒకగదియందు బంధించెను. కష్టపెట్ట సాగెను. కాని ఆమెలావణ్య ముం దిట్టిపేనుకు కలుగకయ్యుకైయుండుటచేతనే నేటు చాలకాల విటుల చేయజాలకపోయెను. ఒక దినము మెల్లగా చాండురాణి గదికి ఒంటరిగావెళ్లి “చాండు!...నామీద దయయుంచుము”అనియెను.

చాండు:—మీరేల నామీద కొంచము దయయుంచ కూడదు. వస్త్రా; పురుషకాలి; పుచ్చుకొనుటకు తెలియును, కాని యిచ్చుట కేమియు నెరుగను.

దేవీ:—నీ మూర్ఖ పుట్టుదలములమువ నా గౌరవ మెటుల మంటకలియుచున్నో, మర్యాద సన్నగిల్లుచున్నో తెలియునా?

“అబ్బా! మీరును మందిచెడ్డల ధ్యానిము కలదా?”
 “చాండు! నీ పేమి కోరదవు?”

“ఇంకాక పెండ్లి చేసికొని మీకు సంకానముఖము నిచ్చెదను.”

“ఇట్టి సంకానముఖము నేను కోరుటలేదు. దీనికి నేను ప్రబలశక్తువును.”

నేటుగారి ముగ్గురు భార్యలు అచటి కేటించిరి.

పెద్ద:—పెండ్లి చేసికొనుము.

మిగతెద్దయ:—పెండ్లి చేసికొనుము.

చాండు:—లేదు, మీరెప్పుడు పెండ్లి యాడవలదు, మమ్ములను చేరికొననిండు.

ఈవ్యంగ్యోపదేశమునువిని దేవీచరణుడు కాగడి పాలనలె పొంగెను. అంతట తన తలను దు:దల బాదుకొనసాగెను.

పెద్దభార్య అతని చేరిని పట్టుకొనెను. నడిమిభార్య తడికస్త్రముతో అతనిముఖమును తుడచెను.

చిన్న:—నేటుగారు! నేనే మీరుగానండిన, ఇంతటి వ్యాకులమునకు మారు ఈమెను ద్వివీర్యవివాహము నకు పురికొల్పియుండెడి దానను.

దేవీచరణుడు లేచి కచ్చేరివావడివైపు వెళ్లెను. మొదటిభార్య లిద్దరు అతని నునుసరించిరి.

చిన్న:—చాండు! అయిన దేమో అయినది. హతమును నదలము. నీ మాటలను వారు ఎంతకరకు సహించుచున్నారో, చూడుము. ఇటుల నన్నెవరైన పరాధించిన నా ప్రాణములు విడచియుండును.

చాండు:—నేనేమి అనుచితము లాడుదున్నావా? దేనికొరకు వారు నాన్నివివాహములాడికో, దానికే నేనును పెండ్లిచేసి కొనెదను ఆ విషయమువ వారెంతి స్వతంత్రులలో, నే నంతటి స్వతంత్రురాలను.

చిన్నభార్య రాధకసాధకములను తెలియచెప్పెను. వ్యాజ్యపుగొడవకు శ్రవ్యెను పునుపునిగి శ్రీకనిగ లభేదమును చూపెను. పతి యివ్వప్రకారము ప్రవర్తించని భార్యను యింటినుండి తరిమివేయగలదు. రక్షక కాళవారిసాయమున ఇట్టిసిండ్లిని ఆశగలను. అతనికి పర్యాధికారముకలదు. కాక శ్రీ కట్టిఅధికారములు లేకనియు చూపెను.

“లేదు. కాని, అక్కా! ఏ పురుషుడు తన స్వేచ్ఛకొ
లది వర్తించునో, వాడు పశ్చిమ ప్రాంత ప్రాంతాదు
కాదు. వాసంబంధము నిశ్చయమైనది. మఱియొక
స్వభవముని క్రేమముకాదు వాచ్చవయమును బంధించి
వైచెను. ఈ పుష్పము మఱియొకవిగ్రహమున క
ర్పించుబడినది. అచ్చటనుండి పతనమైనది. లేదు పతిత
మైకదిగా చేయబడినది. భవబలముచే లాగిచేయబడినది.
అయినను ఇప్పుడు చక్కగా నెందులకు అలంకరింపరా
దు. ఇంతకాల మెందులకు పడియుండవలయును. - మ
ఱియు నాస్త్రియును వచ్చి యున్నాడు నాతో కష్ట
సుఖములను భరించుటకు అతను సిద్ధముగా నున్నాడు.
ఈచ్చవయము అతనికి సమర్పింపబడును. ఇక, శరీ
రమా? దీనిని నేటుగారు కొనియుండెను. ఈకారణముచే
నిశ్చరము, దీనినుండి ఏని యుత్పన్నమగునో అవియు
నేటుగారిని పిలువబడును.” అని చాంద్రురాణి స్వా
భావిక మైన నవ్వుతో చెప్పెను.

చిన్న భార్య చాల నవలలు చదివి యుండెను, కాని
ఈనమస్యవిషయమై ఆమె ఎప్పుడును ఆలోచిం
యుండలేదు.

౪

కెంతసంవత్సరములకు పిమ్మట చాంద్రురాణి పురి
టిహాసను తీసుకొని వచ్చి నిశ్చలముగా నేటు కేవీనర
ణుని ముందునిలిచెను. తల్లిచేతులనుండి వేరుపడుట వల
న బిడ్డ కావు కావు అని పోయిపెట్టసాగెను. నేటుగా
రి మితభార్యలు రోదనమును విని, అచటికి వచ్చిరి
చాంద్రురాణి ప్రసవించినదని ఇవట కొన్నిదినములు
నుండి పుకారుగానుండెను. కాని, బాడ దిలియవాయు.
ను. ఇప్పుడు అకస్మికముగా ఈ దృశ్యమును చూచిన
వారు చాంద్రురాణి సాహసమునకు మితిలేని ఆగ్ర్య
మును పొందిరి. చాంద్రురాణిని చెప్పినవంతయు చేసి
యాపుటకు శక్తికాలిదానిక తలచుచుండిరి. కాని,
యీసమేళనముతో వార్షిభను తొలగిపోయెను.

చిన్న:—చిచ్చిదానా! మాకుగూడ ఏ విషయమును
దానితివేల? వారు కొంతట బిడ్డనెత్తివేసి పట్లయిన
చాంద్రు:—బాడ తగినది, వారు బిడ్డను పా

రవైచెడి పక్షమున, సంతానమునకు వివాహమాడ లేదని
రుజువగును.

నేటు పటపట పండ్లు కొఱచుచు కోపముతో: “చాం
దు! ఇది నీకు కళంకము.” అనియెను.

చాందు:—కళంక మెందునుండును లేదు. మీకు నే
ను కళంకకాలను, మీరు నాకు కళంకము. ఈస్పృ
యందు సర్వధా కళంకమే శోభగా నున్నది. ఎవడు
కళంకరహితముగ జీవితమును గడపవచ్చునునో,
వాడు చెందుకుడ్డిగవలయు గూడ కొరగాదు.

కేవీ:—దీనిని తీసికొని వెళ్ళుము. నేను మాడ కాల
ను, కోపముతో పరవశుడను కావచ్చును. అట్టిపంపుట
నమును రానివ్వవచ్చును. లేనియెడల ఆనర్థము తన కక్రిసం
తను చూడవలదు.

చాందు:—నేను ముందువెనక లాలోచించితిని.
ఎంతకైనను సంసిద్ధుగాలని.

కేవీచాణుడు చాలనే పట్టునిటుచూచెను. పండ్లుకొ
ఱచుచు, వగతుచున్న హస్తములతో ఎడ్చుచున్న బిడ్డ
నెత్తుకొని “ముస్కపచ్చలారని బిడ్డా నిన్ను నాక్రోధ
మునకుబలిగా యులకు చేయవలయును. పెద్దవాడనైన
పిమ్మట నీ వంతయు వినుట, తెలిసికొనుట, తటస్థింప
వచ్చును. నీవు ప్రతికీ అపమానాగ్నియందు భస్మ మ
గుటయే నీవ్రాతఫలము...చాందు నేను మాడు వివా
హములాడువరకు స్రవణము స్వస్థానియు నగుండెను.
ఏదినము నేను నాల్గవ వివాహమాడినో, ఆదినమే
భూగోళము ఆదికేపుని డెగలనుండి తొలగి మఱిచ్చ
టనో పడుచున్నదని తెలిసికొంటిని. కాలము మారినద
నియు ప్రేమలు దానితో పాటుమారినయు తెలిసికొన
గలిగితిని. మర్యాద మంటకలినది. మఱియింకేమిపోవు
ను! అంతయు భరించెదను. ఇక పెండ్లి ఆడనే ఆడను.”

చాందు:—పెండ్లి చేసి కోసని ప్రతిజ్ఞ చేసెదరా!

కేవీ:—ముమ్మాటికిని.

“మంచిది. ధ్యానముతో కొంచెము చూడడు. బిడ్డ
కాదు-బామ్మ! పయం బెట్టిన యేపును. కూర్చుండ
బెట్టిన నవ్వును (అనువాదము.)

కళ్యాణశర్మ